

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 86 0 П 047122 24 Рев
Бања Лука, 29.01.2025. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Јадранке Станишић као предсједника вијећа, Горјане Попадић и Тање Бундало као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице М.Ј. из Г.К., заступана по пуномоћнику Илији Андрићу, адвокату из Модриче, против туженог П.Ј. из Г.К., заступан по пуномоћнику Нади Милић, адвокату из Градачца, ради утврђења брачне тековине, одлучујући о ревизији тужитељице против пресуде Окружног суда у Добоју број 86 0 П 047122 24 Гж 2 од 19.6.2024. године, на сједници одржаној 29.01.2025. године донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија се усваја, пресуда Окружног суда у Добоју број 86 0 П 047122 24 Гж 2 од 19.6.2024. године се укида у дијелу којим је одбијена жалба тужитељице и у том дијелу предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом Основног суда у Модричи број 86 0 П 047122 22 П 2 од 23.11.2023. године је, између осталог, утврђено да су тужитељица и тужени за вријеме трајања брачне заједнице стекли некретнине поближе означене у изреци те пресуде и да удио тужитељице у стицању ових некретнина износи 2/5 дијела па је тужени обавезан да трпи да се тужитељица у јавним књигама упише као сувласник и супосједник наведених некретнина са 2/5 дијела, а вишак тужбеног захтјева по овом основу је одбијен. Одлучено је и да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Добоју број 86 0 П 047122 24 Гж 2 од 19.6.2024. године жалба тужитељице је дјелимично усвојена и првостепена пресуда укинута у дијелу одлуке о парничним трошковима те у том дијелу предмет враћен првостепеном суду на поновни поступак, док је у дијелу којим је одбијен вишак тужбеног захтјева њена жалба одбијена и првостепена пресуда у том дијелу потврђена.

Благовремено изјављеном ревизијом тужитељица побија другостепену одлуку у дијелу којим је одбијена њена жалба и то због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права те предлаже да се оспорена пресуда у побијаном дијелу преиначи тако што би тужбени захтјев био усвојен у цијелости или да се иста у том дијелу укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија је основана.

Предмет спора у овој парници је, између осталог, захтјев тужитељице да се утврди да некретнине у Г.К. представљају заједничку брачну тековину ње и туженог са по ½ сувласничког и супосједничког дијела те да се она упише у јавним књигама као сувласник и супосједник тих некретнина са наведеним дијелом.

Одлучујући о захтјеву тужитељице, а на темељу резултата доказног поступка, нижестепени судови су утврдили: да су тужитељица и тужени закључили брак дана ...1996. године, да су у том браку стекли 3 дјеце, да је њихов брак разведен пресудом од 01.3.2019. године, али да је фактичка заједница живота прекинута још у септембру 2017. године; да су у току трајања брака странке живјеле и радиле у Њ., гдје је тужени имао ресторан, у коме је повремено радила и тужитељица, која је, иначе, била запослена у болници; да је тужени са својом мајком закључио 2 уговора о поклону (2005. и 2009. године), којима му је мајка поклонила земљиште у Г.К., а на којем су странке саградиле породичну кућу, стамбено - пословни објекат и помоћне објекте; да је након прекида заједнице живота тужени вршио значајна улагања у ове објекте, а нарочито у стамбено - пословни објекат, у коме је отворио Старачки дом.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање нижестепени судови налазе да је уговором из 2005. године мајка туженог учинила поклон објема странкама, али да је поклон из 2009. године учињен само туженом, ради чега сматрају да је удио туженог у стицању некретнина већи од удјела тужитељице, којој досуђују 2/5 сувласничког и супосједничког дијела.

Оспорена одлука није правилна и законита.

У жалби против одбијајућег дијела првостепене пресуде тужитељица је изнијела бројне приговоре: да није извршена свеобухватна оцјена изведених доказа, да није поступљено по упутама жалбеног суда датим у ранијој фази поступка, да је образложење првостепене пресуде конфузно и контрадикторно, да изрека те пресуде није у сагласности са датим разлозима, да нема ваљаних разлога о томе зашто се не вјерује наводима тужитељице, а вјерује туженом, те да су оба уговора о поклону закључена у корист брачних супружника, а не искључиво у корист туженог.

Другостепени суд није дао ваљан одговор на цитиране жалбене наводе већ је само паушално навео да је првостепени суд на правилно утврђено чињенично стање правилно примијенио материјално право те да при томе није починио повреде одредаба парничног поступка.

Стога се у ревизији основано указује да је другостепена пресуда захваћена повредама одредаба парничног поступка из члана 209. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске” број 58/03 до 27/24, даље: ЗПП) у вези са чл. 8., 191. ст. 4. и 231. истог закона.

Чланом 270. став 5. Породичног закона („Службени гласник Републике Српске” број 54/02 до 63/14, даље: ПЗ) је прописано да имовина коју су брачни супружници стекли радом током брачне заједнице као и приходи из те имовине чине заједничку имовину. Појам „рада“ као претпоставке за стицање имовине не треба схватити у ужем смислу само као економску категорију која би полазила од непосредног резултата рада, него треба узети у обзир и тзв. „посредни рад“ којим један брачни супружник, помажући другоме у обављању послова у домаћинству, овоме омогућава да реално стиче приходе којима се, у правилу, најчешће долази до стицања имовине.

У конкретном случају, код оцјене доприноса странака (члан 273. став 2. ПЗ) у стицању заједничке имовине, по оцјени овог суда, није у довољној мјери дошло до изражаја да је тужитељица, поред тога што је била запослена, водила послове домаћинства и бригу о заједничкој дјечи те тако омогућила туженом да остварује повећану зараду.

Одредбама члана 272. ПЗ је прописано да сваком од брачних супружника припада по једна половина заједничке имовине, али они могу тражити да им се призна већи удио уколико докажу да је њихов допринос очигледно већи од доприноса другог супружника (члан 273. став 1. истог закона).

Према одредби члана 270. став 6. ПЗ, пресумпција је да се поклони трећих лица учињени у току трајања брачне заједнице (у новцу, стварима, раду, другим врстама помоћи и слично) сматрају имовином оба брачна супружника без обзира који је од њих примио поклон. Стога су неаргументовани разлози из нижестепених пресуда по којима је уговором из 2009. године мајка искључиво туженом учинила поклон земљишта и да је то земљиште његова посебна имовина, сходно члану 270. став 7. ПЗ. Нижестепени судови нису цијенили намјену овог поклона (изградња пословног објекта у коме ће странке обављати дјелатност и тако стицати приходе) из које се намеће закључак да је предметно земљиште поклоњено парничним странкама као супружницима, а не само туженом.

По оцјени овог ревизијског суда, спорни уговор о поклону из 2009. године нижестепени судови нису цијенили у смислу одредби члана 99. став 2. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78, 39/85 и 57/89 те „Службени гласник Републике Српске“ број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04), на шта се основано указује у ревизији. Наиме, код тумачења уговора суд се не огравичава само на објашњавању ријечи и израза у уговору, него се испитује и заједничка намјера странака и уговор се мора разумјети тако како одговара поштењу и савјесности у правном саобраћају, а нижестепени судови нису тако поступили у овом случају.

Надаље, ако су парничне странке, као бивши брачни супружници, сувласници предметне породичне стамбене зграде и пословне зграде, а тужени је без пристанка тужитељице извршио извјесне оправке и доградњу тих некретнина, онда исти нема права да тражи да му се призна већи дио на тој имовини већ само има право да од тужитељице тражи новчану накнаду за побољшање заједничке имовине.

На основу напријед наведеног ваљало је одлучити као у изреци, у смислу чл. 249. ст. 1. и 250. ст. 2. ЗПП.

Предсједник вијећа
Јадранка Станишић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић